

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

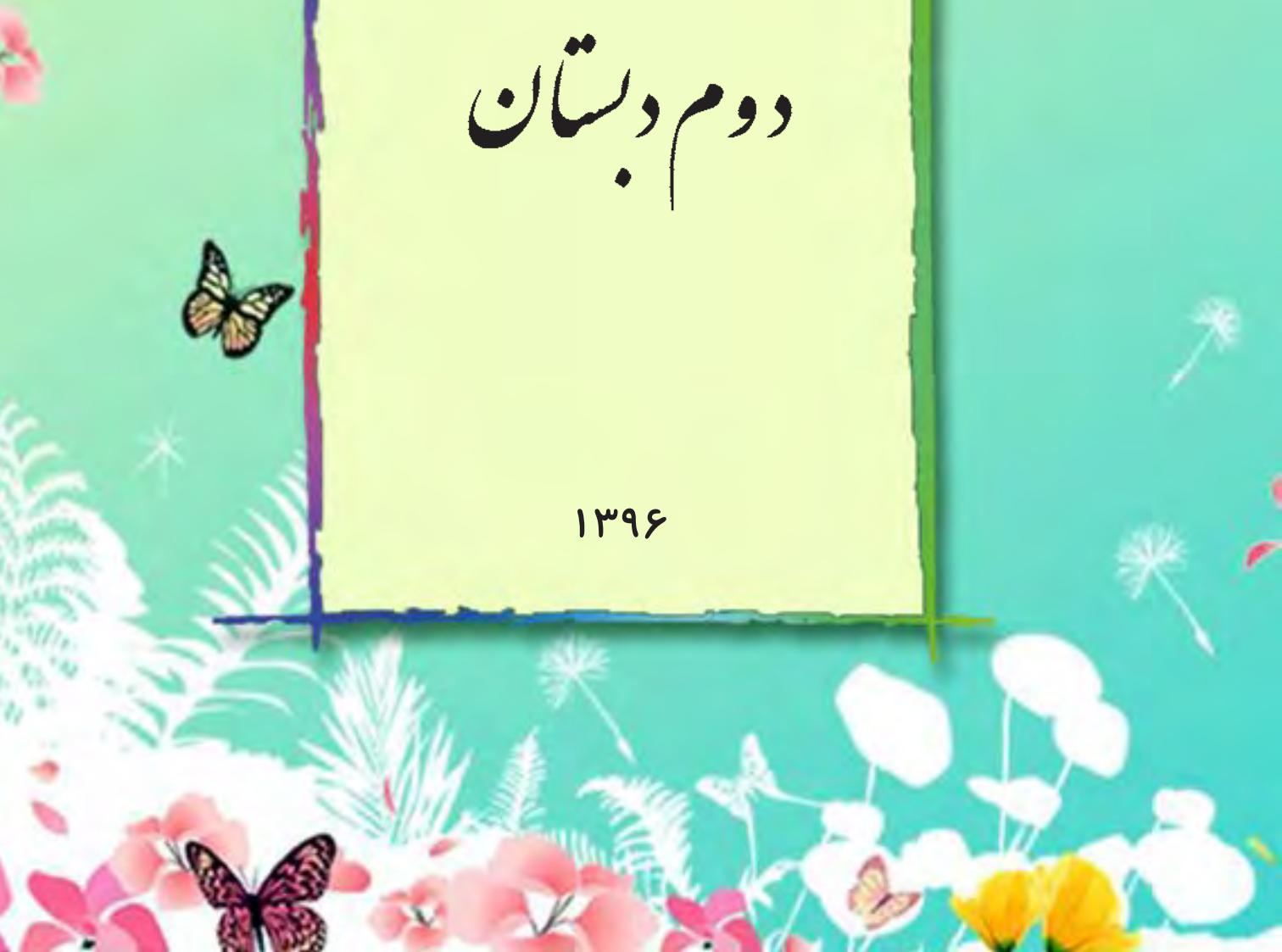

ناری

دوم دہستان

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

فارسی دوم دبستان - ۵

نام کتاب:
پدیدآورنده:

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:
دانشمند افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:

زهرا ارجمند رشید آباد، فریدون اکبری شلدره، پریجهر جبلی آده، حسن ذوالفقاری، محترم
سنگری، اسدالله شعبانی، عبدالرحمن صفاربور، فاطمه صغیری علیزاده، غلامرضا عمرانی، گزار
فرهادی، حسین قاسم پور مقدم و سليم نیساری (اعضاي گروه تألیف)

اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی:
شناسه افزوده آماده‌سازی:

لیدا نیکروشن (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - سید علی موسوی
(طراح گرافیک و جلد) - الهام ارکی، بهاره جابری، میثم بربزا، صبا صفا، فاطمه حق‌نژاد، مهدیه
صفایی‌نیا، نعیم صبور، آریتا آرتا، لیسا بر جسته، مهناز خسرو‌پناه، محمد رضابیدقی، سمانه‌دهقانی‌پور،
محمدحسین تهرانی، علی خدایی، محتدعلی سپهر‌افغان، حافظ میر‌آفتایی، علی موسوی خلخالی،
سید علی موسوی، مانا نبوی فرهمند، سیاوش ذو القاریان، سیوا ضیایی، امیر نشاجی و مریم
صاحب‌الذاری (تصویرگران) - کامران انصاری (طراح خط رایانه‌ای) - سید علی موسوی، مهناز
خسرو‌پناه (صفحه‌آرا) - فاطمه باقری مهر، زهرا رشیدی مقدم، سیف‌الله ییک محمد دلیوند،
فاطمه پیشکی، حمید ثابت‌کلاچاهی، راحله زادفتح‌اله (امور آماده‌سازی)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی- ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۰۹۱۶۱۱۶۱۳۸۸، ۰۹۲۶۶۰۸۸۳، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

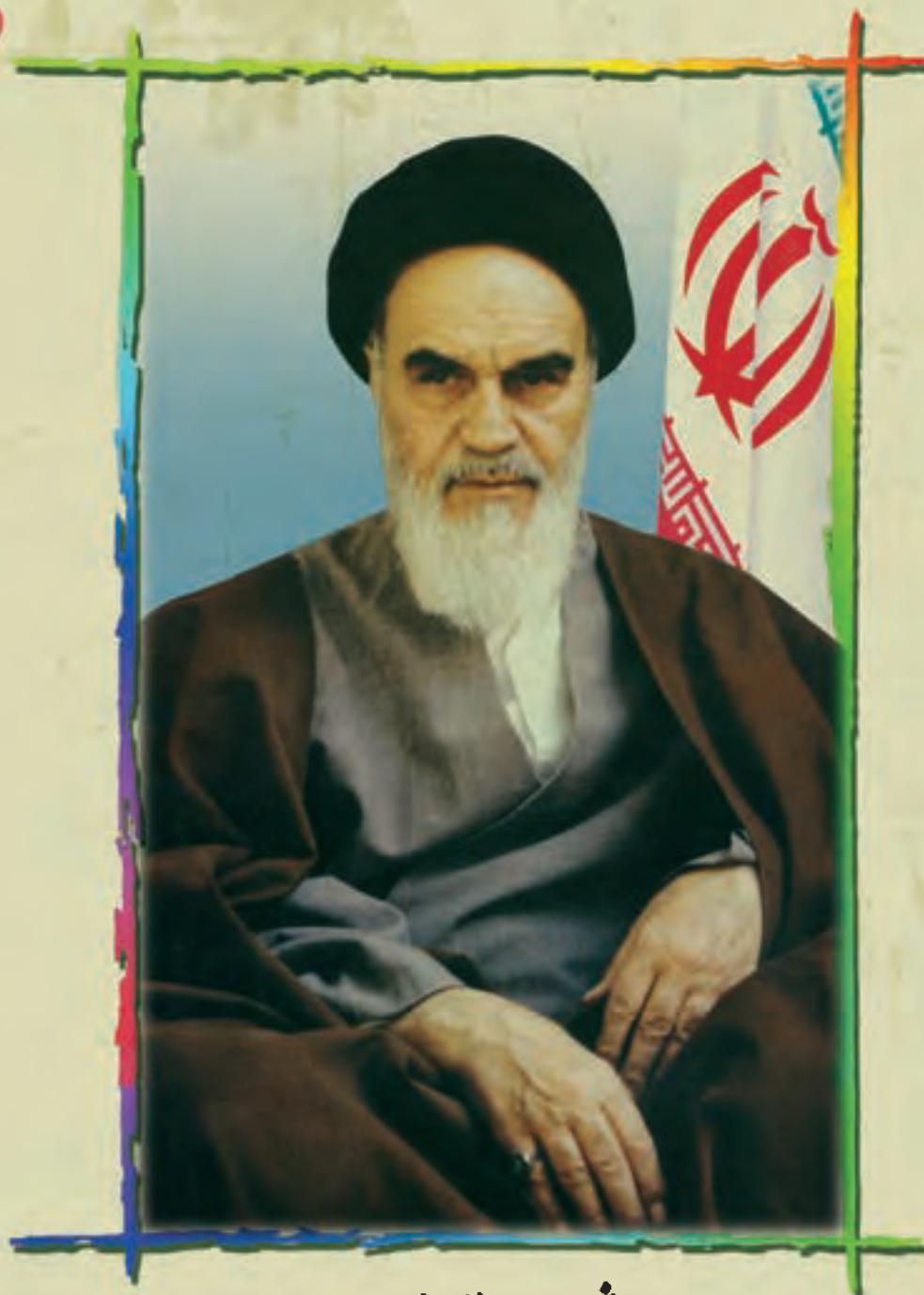
ناشر: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام»

سال انتشار و توزیع چاپ: ۱۳۹۶

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و
برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir مراجعه نمایید.
یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش
و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های
مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع
بدون کسب مجوز منوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

امید من به شهادت‌نی هاست.

امام خمینی (ره)

فهرست

ستایش

فصل اول نهادها

۴	..... درس اول: کتابخانه‌ی کلاس ما
۹	..... ◆ یار مهربان (بخوان و حفظ کن)
۱۰	..... درس دوم: مسجد محله‌ی ما
۱۳	..... ◆ چوندر پُربرکت (بخوان و بیندیش)

فصل دوم بهداشت

۱۶	..... درس سوم: خرس کوچولو
۲۱	..... ◆ راه سلامتی (حکایت)
۲۲	..... ◆ ستاره (بخوان و حفظ کن)
۲۳	..... درس چهارم: مدرسه‌ی خرگوش‌ها
۲۸	..... ◆ تمیز باش و عزیز باش (بخوان و بیندیش)

فصل سوم اخلاق فردی و اجتماعی

-
- ۳۲ ..... درس پنجم: چوپان درستکار
  - ۳۵ ..... ♦ احوالپرسی (بخوان و حفظ کن)
  - ۳۶ ..... درس ششم: کوشای نوشای
  - ۴۱ ..... ♦ خوش‌اخلاقی (حکایت)
  - ۴۲ ..... درس هفتم: دوستان ما
  - ۴۶ ..... ♦ مورچه اشکریزان، چرا اشکریزان؟ (بخوان و بیندیش)

فصل چهارم راه زندگی

-
- ۵۰ ..... درس هشتم: از همه مهرجان تر
  - ۵۴ ..... ♦ مثل یک رنگین کمان (بخوان و حفظ کن)
  - ۵۵ ..... ♦ همکاری (حکایت)
  - ۵۶ ..... درس نهم: زیارت
  - ۶۰ ..... ♦ کی بود؟ کی بود؟ (بخوان و بیندیش)

فصل پنجم هنر و ادب

-
- ۶۴ ..... درس دهم: هنرمند
  - ۶۸ ..... ♦ من هنرمندم (بخوان و حفظ کن)
  - ۶۹ ..... ♦ کودک زیرک (حکایت)
  - ۷۰ ..... درس یازدهم: درس آزاد
  - ۷۲ ..... درس دوازدهم: فردوسی
  - ۷۶ ..... ♦ یک کلاع، چهل کلاع (بخوان و بیندیش)

فصل ششم ایرانِ من

۷۹	درس سیزدهم: ایرانِ زیبا
۸۵	◆ ای خانه‌ی ما (بخوان و حفظ کن)
۸۶	درس چهاردهم: پرچم
۹۱	◆ با پرستوهای شاد (بخوان و حفظ کن)
۹۲	درس پانزدهم: نوروز
۹۹	◆ عمونوروز (بخوان و بیندیش)

فصل هفتم طبیعت

۱۰۲	درس شانزدهم: پرواز قطره
۱۰۶	◆ شیر و موش (حکایت)
۱۰۷	درس هفدهم: مثل دانشمندان
۱۱۰	◆ درخت کاری (بخوان و حفظ کن)
۱۱۱	◆ بلبل و مورچه (نمایش)
۱۱۲	◆ روباه و خروس (بخوان و بیندیش)
۱۱۴	نیایش

سخنی با آموزگاران گرامی

خدارا سپاس می‌گوییم که به ما توفیق داد تا طراحی، تدوین و تولید کتاب‌های فارسی و نگارش فارسی و دیگر کارافزارهای آموزشی برنامه‌ی فارسی را براساس تازه‌ترین اهداف و سیاست‌های آموزشی به انجام برسانیم. امیدواریم آموزش زبان فارسی موجب بهبود و رشد کیفی آموزش و پرورش شود و همت بلند شما همکاران تلاشگر، افق‌های تازه‌ای را فراروی نسل آینده بگشاید.

برای اجرای بهتر آموزش و تدریس مطلوب این کتاب، نظر شما را به نکات زیر جلب می‌کنیم:

۱. در برنامه‌ی آموزش زبان فارسی، به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی و قدرت تفکر و اندیشیدن، به یک میزان توجّه شده است. براین اساس، محتوای درس فارسی در قالب دو کتاب فارسی و کتاب نگارش تهیه و تدوین شده است؛ بنابراین تدریس و یاددهی هردو کتاب دارای اهمیت است.

۲. برای تقویت خط تحریری، تمرین‌های رونویسی در کتاب کار پیش‌بینی شده است؛ بنابراین، دادن مشق اضافی یا دفتر مشق، ضرورتی ندارد. در صورت نیاز به کار بیشتر، معلم می‌تواند دفتری با عنوان «دفتر فارسی» تعیین کند تا دانش‌آموزان، تمامی پاره‌مهارت‌های نوشتاری همچون مشق خط، رونویسی، فعالیت‌های درست‌نویسی، املاء، جمله‌سازی و نگارش را در آن تمرین کنند.

۳. در کتاب‌های فارسی از سه نوع خط استفاده شده است: اول خط نسخ یا خط خواندنی؛ دوم خط تحریری یا خط نوشتنی و سوم خط نستعلیق یا خط هنری. خط خواندن، خطی است که در کتاب‌ها و روزنامه‌ها استفاده می‌شود. دانش‌آموز دست کم می‌تواند این خط را در کتاب‌های معروفی شده در انتهای همین کتاب و بخش‌های «بخوان و بیندیش» ببیند. خط تحریری در متن درس آمده است تا دانش‌آموز

هنگام رونویسی، آن را تمرین کند. برای یاددهی این خط، به آموزش جداگانه‌ای نیاز نداریم، زیرا هدف اصلی این است که دانشآموزان هنگام رونویسی آن را یاد بگیرند. خط نستعلیق یا هنری نیز خطی است که شعرهای کتاب با آن نوشته شده است تا دانشآموزان با زیبایی‌ها و ظرایف آن انس بگیرند.

۴. با توجه به اینکه امروزه در فرایند یاددهی - یادگیری، دانشآموز نقش فعالی دارد، توصیه می‌شود همکاران تا حد امکان از روش‌های فعال و پیشرفت‌ه در تدریس و آموزش کتاب فارسی بهره بگیرند. ایجاد فرصت‌های مناسب برای مشارکت دانشآموزان در فعالیت‌های کلاسی، باعث تقویت مهارت‌های گوش‌دادن، سخن‌گفتن، خواندن، نوشتمن و اندیشیدن می‌شود.

۵. با توجه به اینکه اساس و پایه‌ی آموزش بر تفکر و خلاقیت استوار است، انتظار می‌رود همکاران گرامی در کلاس درس به این جنبه و نیز تفاوت‌های فردی توجه داشته باشند. برای تقویت خلاقیت، بهتر است از پرسش‌های واگرا و باز پاسخ، استفاده شود. در پاسخ‌های ابداعی و خلاق دانشآموز، از پیش‌داوری دوری کنیم تا مانع پرورش و شکوفایی گفتار و نوشتار خلاق آنان نشود.

۶. برای بهبود آموزش زبان فارسی در طول سال تحصیلی، بهتر است در آغاز سال، جلساتی با اولیای دانشآموزان برگزار و نحوه‌ی کار با کتاب‌های فارسی به آنان توضیح داده شود. این کار موجب آگاهی بیشتر خانواده‌ها از رویکردها، روش‌ها و ساختار کتاب می‌شود و در نتیجه، تعامل بین مدرسه و خانواده را ارتقا می‌بخشد.

۷. اجرای مناسب هر برنامه، به راهنمای و دستورالعمل نیاز دارد، انتظار می‌رود همکاران محترم در کلیه‌ی مراحل تدریس از مطالب کتاب راهنمای معلم و کارافزارهای آموزشی فارسی به خوبی استفاده کنند.

۸. کارافزارهای آموزشی درس فارسی برای پشتیبانی از محتوای کتاب فارسی

تهیه شده است. به کارگیری اجزای آن در حین تدریس موجب تسهیل، تحکیم و غنی سازی آموزش و یادگیری زبان فارسی می شود.

۹. درس «آزاد» فرصتی مناسب برای معلم و دانشآموزان است تا در محیط کلاس و با آرامش، باهم نوشتمن و کار جمعی را تمرین کنند. نوشتمن درس آزاد کمک می کند تا مفاهیم و مطالب ضروری متناسب با منطقه‌ی خود را با درنظر گرفتن فصول کتاب، در کلاس درس طرح کنید. این انعطاف‌پذیری کتاب، به شما فرصت می دهد تا کمبودهای احتمالی را جبران کنید و در برنامه‌ریزی درسی و تألیف بخشی از محتوای کتاب، مشارکت داشته باشید.

۱۰. در ارزشیابی به مهارت‌های چهارگانه‌ی زبانی، تفکر و قدرت تحلیل دانشآموزان در طول سال تحصیلی توجه شود و در ارزشیابی‌های پایان‌ماه یا پایان نوبت نیز مهارت‌های خوانداری و نوشتاری به عنوان فعالیت‌های عملی، مورد توجه قرار گیرد.

۱۱. از آنجاکه هدف اصلی کتاب فارسی تقویت مهارت گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و تفکر است، پیشنهاد می شود دانشآموزان عزیز پاسخ سوالات را در این کتاب ننویسند تا فرصت بیشتری برای پرورش توانایی‌های گفتاری فراهم شود.

۱۲. ویژگی تلفیق آموخته‌ها و مفاهیم یادگیری ایجاب می کند تا در آموزش زبان فارسی به دیگر کتاب‌های درسی نیز توجه شود؛ به همین سبب، بسیاری از مفاهیم اجتماعی، هنری، دینی، علمی و حتی ریاضی، در کتاب فارسی با استفاده از شیوه‌های قصه و شعر ارائه شده است.

رهنمودهای ارزنده‌ی شما همکاران ارجمند، همواره پشتونه‌ی گام‌های ما خواهد بود.

گروه زبان و ادبیات فارسی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری